

Erflater: Martyn (1665–1721) en de zegen van de opkomst van de lagelonenlanden

AUKE LEEN

Universitair docent
aan de Universiteit
Leiden

In de zeventiende eeuw zagen velen de opkomst van de lagelonenlanden als een kwaad, zoals ook nu nog wel gebeurt. De Engelse jurist, ‘econoom’ en essayist Henry Martyn weerlegde dit echter al in 1701 in zijn essay *Considerations on the East-India Trade*. Hij publiceerde het anoniem en in der haast, want – zoals hij in zijn voorwoord schrijft – het moment was er rijp voor en dat wilde hij niet voorbij laten gaan. Voor hem is de opkomst van en concurrentie met lagelonenlanden een zegen die ook rijke landen naar een hogere welvaart en werkgelegenheid brengt. Als een van de eersten en zijn tijd ver vooruit (Schumpeter, 1954; Viner, 1937), beargumenteerde hij zijn standpunt op analytisch overtuigende wijze. Handel is meer dan het ruilen tussen landen van overschotten. Martyn analyseert vrijhandel door gebruik te maken van fundamentele economische begrippen: arbeidsdeling, opportuniteitskosten, efficiëntie en productiviteit. Hoewel zijn werk in zijn tijd zelf geen invloed had, bracht hij het economisch denken over vrijhandel op een nieuw en hoger niveau.

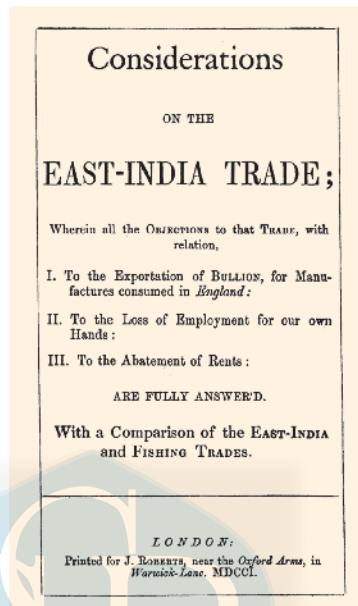
Als Martyn over vrije import spreekt, bedoelt hij daarmee zowel het opheffen van de beperkingen op de invoer van Indiase waren als het openbreken van de monopoliepositie van de Britse East-India Company. Iedereen zou met India mogen handelen en niet alleen degenen die daartoe een licentie hebben van de East-India Company. Door de heilzame werking van de concurrentie zullen de producten goedkoper worden, iets wat bij een monopolie nooit het geval zal zijn. Natuurlijk zal de winst voor de bestaande bedrijven ook kleiner worden, maar als geheel profiteert Engeland van de grotere handel. Maar hoe moeten dan al die forten en legers ter bescherming van de handel worden betaald, als de monopoliewinsten er niet meer zijn? Dat kan volgens Martyn beter uit de algemene

middelen gebeuren, die ook overvloediger zullen zijn door de winst van een grotere handel.

Is niet het doel van alle productie, lezen we in de *Considerations*, om uiteindelijk meer te consumeren tegen een lagere prijs? “De ware en grootste rijkdom van mensen en landen zijn het vlees, brood, de kleren en huizen (...) die worden genoten. (...) Goud is slechts een middel en secundair.” Het doel van productie is niet om mensen in dienst te houden die werk doen dat elders goedkoper gedaan kan worden. Meer mensen

te laten werken dan nodig is, is inefficiënt en een verkeerd economisch principe. Als dit het juiste principe was, zouden we – zo stelt hij met een *reductio ad absurdum* – ook een gratis gift van graan uit Dantzig moeten afwijzen. Voor Martyn zijn importen een manier om indirect goederen via export te verkrijgen. Beperken we de invoer, dan worden we gedwongen om de arbeid van velen te consumeren, terwijl die van een paar al voldoende is. Het verdwijnen van deze arbeid bij vrije import betekent ook geen verlies aan arbeidsplaatsen die het waard zijn om te behouden: er gaat geen winstgevende industrie verloren. Handen die andere arbeid hadden kunnen verrichten, vormen de waarde van het opgeofferde alternatief. Wat moet er met de arbeiders gebeuren die werkloos worden? Vrijhandel zorgt voor meer werk. Mensen

de werkloos worden, kunnen enerzijds ander werk verrichten – voor de ingevoerde goederen moet immers worden betaald – en anderzijds ook weer makkelijker aan de slag in de bestaande industrieën. Dit laatste omdat de prijzen van Engelse producten dalen door de grotere concurrentie en er dus meer exportmogelijkheden komen. Ondernemers moeten immers innovatief worden om zo met nieuwe technologieën de productiekosten te kunnen drukken. Wat overigens niet betekent dat de lonen ook naar beneden gaan. Tussen het loon en de

De auteur heeft verklaard dit artikel alleen te publiceren in ESB en niet elders

te publiceren in wat voor medium dan ook. Het is wel toegestaan om het artikel voor eigen gebruik en voor publicatie op een intranet van de werkgever van de auteur aan te wenden.

prijs van een product maakt hij een scherp onderscheid. Door de toegenomen arbeidsdeling en nieuwe technologieën neemt de productiviteit toe: de prijs van een product gaat omlaag maar het loon omhoog. In een welvarend en handeldrijvend land wordt, hoe paradoxaal het ook klinkt, arbeid duur maar producten worden er goedkoop. Voor Martyn is het tegengaan van import van goedkope katoen uit India even irrationeel als het weigeren gebruik te maken van nieuwe arbeidsbesparende technologieën.

Wat hij beweert kon hij waarmaken door consequent gebruik te maken van enkele destijds originele economische begrippen

Martyn illustreert de voordelen van internationale handel met een getallenvoorbeeld: “Wanneer negen [arbeiders] in Engeland niet meer dan drie schepels tarwe kunnen produceren, terwijl ze met dezelfde hoeveelheid arbeid negen schepels uit een ander land kunnen krijgen, dan staat het laten werken van deze arbeiders in de landbouw in eigen land gelijk aan negen man werk te laten doen dat ook door drie had kunnen gebeuren. Wat weer gelijk staat aan zes aan het werk zetten om ze niet meer werk te laten verrichten dan ook zonder hen had kunnen gebeuren (...)arbeiders die ook profijtelijk elders hadden kunnen werken, betekenen dus een verlies van zes schepels voor het land.” Volgens commentatoren bewees hij de voordelen van vrijhandel zelfs duidelijker dan de latere en veel bekendere pleitbezorger van vrijhandel Adam Smith (Irwin, 1996; Maneschi, 2002). De kwantitatieve manier van bewijsvoering op het terrein van internationale handel werd pas meer dan honderd jaar daarna ook door David Ricardo toegepast. Er is dan ook gesteld dat Martyns argumentatie in rudimentaire vorm Ricardo’s principe bevat van comparatief voordeel als verklaring van internationale handel (Maneschi, 2002).

Om de voordelen van vrije invoer duidelijk te maken – en daarin ligt ook de originaliteit van Martyn – gebruikt hij het principe van de arbeidsdeling. Zoals Smith ter illustratie van de voordelen van arbeidsdeling het bekende voorbeeld van de speldenfabriek gebruikt, zo komt Martyn, naast voorbeelden uit de textielindustrie en scheepsbouw, met zijn favoriete voorbeeld van een horlogemaker, destijds een van de beroepen die de meeste vakkundigheid vereisten (1701). “In een horloge zitten vele onderdelen, en het is natuurlijk mogelijk dat een vakman alle delen maakt en ze ten slotte samenvoegt. Maar als de vraag naar horloges groot genoeg is (...) kunnen de afzonderlijke delen natuurlijk ook door evenzovele arbeiders worden gemaakt. (...) Het gevolg is dat een ieder in het maken van zijn onderdeel steeds bekwaamer wordt, iets wat nooit bereikt was als iedereen alle onderdelen zelf had moeten maken.” Kortom, is de markt groot genoeg, dan loont de arbeidsdeling en stijgt de arbeidsproductiviteit. Het punt dat Martyn maakt, is dat door vrije import Engeland gedwongen wordt om efficiënter te gaan werken – en dus het principe van de arbeidsdeling moet gaan toepassen om te kunnen blijven concurreren met de rest van de wereld.

De vraag rijst waarom Martyn zo onbekend is gebleven, ondanks dat zijn boek in 1720 werd herdrukt. Voor de meeste commentatoren van de *Considerations* ligt dit vooral aan het feit dat hij met zijn verdediging van vrijhandel, en zeker ook de analytische manier waarop hij dat deed, zijn tijd gewoon te ver vooruit was (Maneschi, 2002). Het aantal schrijvers dat in zijn tijd voor vrijhandel was, wordt vaak overschat, en de schrijvers die het tegendeel beweerden, hadden er ook geen belang bij om voorstanders voor het voetlicht te halen (Viner, 1937). Aan zijn bekendheid zal ook zeker niet hebben bijgedragen dat hij de *Considerations*, zoals gezegd, anoniem publiceerde. Pas aan het eind van de vorige eeuw werd onomstotelijk bewezen dat Martyn de auteur was. Daarvoor werd het werk meestal toegeschreven aan ‘een onbekend auteur’. Het werk zelf kreeg pas honderdvijftig jaar na publicatie echt bekendheid nadat het werd opgenomen in een bundel opstellen over vrijhandel. Dit met de vermelding dat het “de meest bewaarde en grondige verdediging van vrijhandel” van allemaal was (McCulloch, 1856).

CONCLUSIE

Martyn zegt in zijn voorwoord dat het meeste wat hij beweert tegengesteld is aan de gangbare opvattingen van zijn tijd – en in onze tijd dus nog steeds aan die van de populaire pers. Dit kon hij waarmaken door consequent gebruik te maken van enkele destijds originele economische begrippen: arbeidsdeling, opportuniteitskosten, efficiëntie, productiviteit en getallenvoorbeelden ter illustratie. Daarin was hij zijn tijd, begin 18e eeuw, ver vooruit en was hij dus bekendere kopstukken van het economische denken, zoals Smith en Ricardo, ruim voor. Zijn werk bewijst dat niet alleen vrees voor werkgelegenheidsverlies door de opkomst van lagelonenlanden al heel oud is, maar ook het analytisch gegronde economische standpunt voor vrije import. Het bewijst echter ook dat het teniet doen van vooroordelen van tijdgenoten en opvolgers een hele reeks van nog kundiger auteurs plus een nog grotere empirische ervaring met de resultaten van protectie en vrijhandel vraagt.

LITERATUUR

- Irwin, D.A. (1996) *Against the tide, an intellectual history of free trade*. Princeton NJ: Princeton University Press.
- Maneschi, A. (2002) The tercentenary of Henry Martyn’s considerations upon the East-India Trade. *Journal of the History of Economic Thought*, 24(2), 233–249.
- Martyn, H. (1701) *Considerations on the East-India trade*. Boek op socserv2.socsci.mcmaster.ca.
- McCulloch, J.R. (1856) *A select collection of early English tracts on commerce*. Boek op oll.libertyfund.org.
- Schumpeter, J.A. (1954) *History of economic analysis*. New York: Oxford University Press.
- Viner, J. (1937) *Studies in the theory of international trade*. New York: Harper Bros.